

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

«06» апреля 2020 ел.

№ 111

«Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлегендә гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында нигезләмәне раслау хакында

Татарстан Республикасы Әгерже районы прокуратурасының Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Башлыгының 2016 елның 24 матындагы 42 номерлы «Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районында гражданнар оборонасын алып баруға эзерлек тәртібе турында» карарына 2020 елның 17 февралендәге 02-08-02/92 номерлы протестын үтәү максатыннан, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, «Оборона турында» 1996 елның 31 маендагы 61-ФЗ номерлы Федераль закон (2019 елның 27 декабрендәге үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән), «Россия Федерациясендә гражданнар оборонасы турындагы нигезләмәне раслау хакында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2007 елның 26 ноябрендәге 804 номерлы карары, «Муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2008 елның 14 ноябрендәге 687 номерлы табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү һәм гражданнар оборонасы эшләре буенча Россия Федерациясе министрлыгы боерыгы (2019 елның 24 декабрендәге төзәтмәләр һәм өстәмәләр белән), «Татарстан Республикасында гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 2016 елның 19 гыйнварындагы ПУ-18 номерлы Татарстан Республикасы Президенты Указы нигезендә, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлегендә граждан оборонасын оештыру һәм алып бару турында нигезләмәне расларга (кушымта итеп бирелә).

2. «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге житәкчеләре, оешмалары, предприятиеләре, учреждениеләре житәкчеләренә, учреждениеләренә, Федераль законнардагы үзгәрешләренә һәм өстәмәләренә исәпкә алып, үзләре житәкләгән оешмаларда, милек рәвешләренә һәм ведомствога бәйсез рәвештә, гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында нигезләмә эшләргә тәкъдим итәргә.

3. «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге оешмалары, предприятиеләре, учреждениеләре житәкчеләренә, милек рәвешләренә бәйсез

рәвештә, гамәлдәге законнар нигезендә, граждан оборонасын оештыру һәм алып бару турында эшлэнгән нигезләмәләрне эш тәртибендә Әгерже муниципаль районы башкарма комитеты белән килешергә тәкъдим итәргә.

4. «Әгерже муниципаль районы Гражданнар оборонасы идарәсе» муниципаль бюджет учреждениесенә оешмаларда, предприятиеләрдә, учреждениеләрдә гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмәне эшләү буенча методик житәкчелек күрсәтүне тәкъдим итәргә.

5. Әлеге карарны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының рәсми сайтында (<http://agryz.tatarstan.ru>) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә бастырып чыгарырга.

6. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Башкарма комитет житәкчесе

А.С. Авдеев

**«Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлегендә граждан оборонын оештыру
һәм алып бару турында Нигезләмә**

1. Әлеге Нигезләмә «Оборона турында» 1996 елның 31 маендагы 61-ФЗ номерлы Федераль закон, «Гражданнар оборонын турында» 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә гражданнар оборонын турында нигезләмәне раслау хакында» 2007 елның 26 ноябрендәге 804 номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәте карары, Россия Федерациясе Гражданнар оборонын эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгының «Муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда граждан оборонын оештыру һәм алып бару турында нигезләмәне раслау турында» 2008 елның 14 ноябрендәге 687 номерлы карары нигезендә эшләнган, һәм гражданнар оборонын алып баруға эзерлекнең төп юнәлешләрен, шулай ук «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлегендә гражданнар оборонын эшләре һәм муниципаль берәмлектә оборона буенча төп чараларны оештыра һәм билгели.

2. Гражданнар оборонын чаралары «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлегендә гражданнар оборонын алып бару һәм алып бару кысаларында «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлегендә оештырыла. Авыл жирлекләрендә гражданнар оборонын алып бару һәм алып бару тәртибе Әгерже муниципаль районында гражданнар оборонын алып баруға эзерлек тәртибендә билгеләнә.

3. «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлегенң гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү Гражданнар оборонын алып баруға эзерлек халыкны яклауга эзерлек гамәлләрен, хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы низаглар нәтижәсендә килеп чыга торган хәвеф-хәтәрләрдән матди һәм мәдәни кыйммәтләрен алдан ук үтәүдән гыйбарәт, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килгәндә һәм гражданнар оборонын мәсьәләләре буенча төп чараларны күздә тотучы еллык планнар (алга таба - төп чаралар планы) нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлегенң төп чаралары планы бер елга Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан эшләнә һәм Татарстан Республикасы Гражданнар оборонын эшләре һәм гадәттән тыш хәлләр министрлыгы тарафыннан килештерелә.

Оешманың төп чаралары планы бер елга гражданнар оборонын өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле оешманың структур бүлекчәсе (хезмәткәрләре) тарафыннан эшләнә һәм Әгерже муниципаль районы башкарма комитеты белән килештерелә, ә федераль башкарма хакимият органы карамагындагы оешма белән өстәмә рәвештә тиешле федераль башкарма хакимият органы белән килештерелә.

Гражданнар оборонын алып баруға һәм алып баруға эзерлек буенча төп чараларны планлаштыру «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге территориясендә һәм оешмаларда хәрби конфликтлар вакытында яисә әлеге конфликтлар нәтижәсендә зарарлы заманча чараларны куллану нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы мөмкин булган террорчылык актлары һәм гадәттән тыш хәлләр нәтижәсендә килеп чыгарга мөмкин булган хәлне һәрьяклап бәяләүне исәпкә алып башкарыла.

5. Муниципаль дәрәжәдә һәм оешмаларда гражданнар оборонын алып баруға эзерлек «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлегендә гражданнар оборонын оештыру һәм алып бару турында нигезләмә белән билгеләнә һәм «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге территориясендә халыкны (хезмәткәрләрен), матди һәм мәдәни кыйммәтләрен яклау чараларын хәрби конфликтлар вакытында яисә әлеге конфликтлар аркасында килеп чыга торган хәвефләрдән планлаштырудан, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда төзелә.

Муниципаль дәрәжәдә гражданнар оборонын алып бару «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлегенң гражданнар оборонын һәм халыкны яклау планнары нигезендә

гамәлгә ашырыла, ә оешмаларда оешмаларда оешмаларны гражданнар оборонасы планнары нигезендә гамәлгә ашырыла һәм “Әгерже муниципаль районы” муниципаль берәмлеге территориясендә халыкны (хезмәткәрләрне), матди һәм мәдәни кыйммәтләрне хәрби конфликтлар яисә әлеге конфликтлар аркасында килеп чыга торган хәвәфләрдән саклау чараларын үтәүдән, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда төзелә.

6. Гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планнары (гражданнар оборонасы планнары) гражданнар оборонасын хәрби вакытта табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне бетерү чараларын гамәлгә ашыруны, тәмин итү тәртибен, ысулларын һәм срокларын билгели.

Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне бетерү һәм гражданнар оборонасы чараларын тыныч вакытта үтәү гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча гамәлләр планнары нигезендә башкарыла.

6.1. Әгерже муниципаль районы башкарма комитетында гражданнар оборонасы чараларын үтәүне тәмин итү аларның идарә органнары, гражданнар оборонасы көчләре һәм чаралары, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча бердәм дәүләт системасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Әгерже муниципаль районы башкарма комитеты гражданнар оборонасы буенча жирле дәрәжәдәге гражданнар оборонасы буенча чараларның үтәлешен тәмин итүче оешмаларның исемлеген билгели.

7. Әгерже муниципаль районы башкарма комитеты һәм гражданнар оборонасы өлкәсендәге вәкаләтләр нигезендә гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итү максатларында гражданнар оборонасы өлкәсендә көчләр, чаралар, гражданнар оборонасы объектлары, матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запаслары булдыра һәм тотта, гражданнар оборонасы буенча чаралар планлаштырыла һәм гамәлгә ашыра.

8. Әгерже муниципаль районы Башкарма комитеты карары буенча коткару хезмәтләре (медицина, инженерлык, коммуналь-техник, янгынга каршы, жәмәгать тәртибен саклау, хайваннарны һәм үсемлекләрне яклау, хәбәр итү һәм элементә, мәдәни кыйммәтләрне саклау, автотранспорт һәм ягулыкны майлы материаллар, сәүдә һәм туклану урыннары белән тәмин итү һ.б.) төзелергә мөмкин, аларны оештыру һәм аларның эшчәнлеген тәртибе коткару хезмәтләре турындагы тиешле нигезләмәләрдә аларны булдыручы органнар һәм оешмалар тарафыннан билгеләнә.

Әгерже муниципаль районы Башкарма комитетының коткару хезмәте составына гражданлык оборонасы буенча чаралар үткәру, авария-коткару формированиеләренә гамәлләрен һәръяклап тәмин итү һәм хәрби конфликтлар нәтижәсендә яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә кичектергесез эшләр башкару өчен билгеләнгән идарә органнары, көч һәм гражданнар оборонасы чаралары керә.

Әгерже муниципаль районы Башкарма комитеты һәм оешмалары тарафыннан төзелә торган коткару хезмәтләренә төре һәм саны гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планнары (гражданнар оборонасы планнары) нигезендә башкарыла торган бурычларны исәпләп чыгару нигезендә билгеләнә.

Муниципаль берәмлекнең коткару хезмәте (гражданнар оборонасы хезмәте) турындагы нигезләмә тиешле хезмәт житәкчесе тарафыннан эшләнә, Әгерже янгын-коткару гарнизоны, Татарстан Республикасы гражданнар оборонасының тиешле хезмәте житәкчесе белән килештерелә һәм Әгерже муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан раслана.

“Әгерже муниципаль районы” муниципаль берәмлегендә һәм оешмаларда гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын булдыру һәм аларның эзерлеген тәмин итү, шулай ук әлеге өлкәдә контроль “Әгерже муниципаль районының Гражданлык яклау идарәсе” муниципаль бюджет учреждениесендә гамәлгә ашырыла.

9. Әгерже муниципаль районы башкарма комитеты тарафыннан эвакуация чараларын планлаштыру, эзерләү һәм уздыру өчен, вакытыннан алда тыныч вакытта эвакуация комиссия төзелә. Эвакуация комиссия белән Әгерже муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе урынбасары житәкчелек итә. Эвакуация комиссиясенә эшчәнлеген Әгерже муниципаль районы гражданнар оборонасы житәкчесе раслаган эвакуация комиссиясе турындагы нигезләмә белән регламентлана.

10. Тыныч вакытта гражданнар оборонасы көчләре табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү чараларында катнашу өчен жәлеп ителергә мөмкин.

Гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен тыныч вакытта гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын жәлеп итү турындагы карарны Әгерже муниципаль районы Башкарма комитетының гражданнар оборонасы житәкчеләре кабул итә.

11. «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге территориясендә гражданнар оборонасы житәкчелеген Әгерже муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе башкара, ул жирле администрацияне (муниципаль берәмлекнең башкарма-күрсәтмә органы) житәкли, ә оешмаларда - аларның житәкчеләре.

Жирле администрацияне (муниципаль берәмлекнең башкарма-күрсәтмә органын) житәкләүче Әгерже муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе һәм оешма житәкчеләре гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау чараларын оештырган һәм уздырган өчен шәхси жаваплылыкка ия (1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясы).

12. «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлегендә (оешмаларында) гражданнар оборонасы белән идарә итүне гамәлгә ашыручы органнар граждан оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле структур бүлекчеләр (хезмәткәрләр) була (алга таба - хезмәткәрләр).

Әгерже муниципаль районы башкарма комитеты һәм оешмалары гражданнар оборонасы буенча структур бүлекчеләрне (хезмәткәрләрне) комплектлаштыруны (билгеләүне) гамәлгә ашыралар, аларның функциональ вазыйфаларын һәм штат расписаниесен эшлиләр һәм раслыйлар.

Гражданнар оборонасы буенча структур бүлекчеләр (хезмәткәрләр) житәкчеләре Әгерже муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенә турыдан-туры буйсыналар.

13. Граждан оборонасы буенча чараларны оешкан һәм планлы гамәлгә ашыруны тәмин итү, шул исәптән тыныч һәм сугыш вакытында фаразлана торган һәм килеп чыккан куркынычлар турында халыкка үз вакытында хәбәр итү максатларында Россия Федерациясе территориясендә гражданнар оборонасы өлкәсендә мәгълүмат (алга таба - мәгълүмат) жыю һәм аны алмашу оештырыла.

Мәгълүмат жыю һәм алмашу Әгерже муниципаль районы башкарма комитеты, шулай ук гражданнар оборонасы буенча билгеләнгән тәртиптә кертелгән һәм хәвефлеләктәге I һәм II класслы куркыныч житештерү объектларын, аеруча радиация куркынычы булган һәм атом-төш куркынычы булган житештерү объектларын һәм объектларны, гадәттән тыш зур куркыныч гидротехник корылмаларны һәм югары куркынычның гидротехник корылмаларын эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Әгерже муниципаль районы башкарма комитеты Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына, оешмаларга - Әгерже муниципаль районы башкарма комитетына һәм эшчәнлекләре өлкәсенә караган яисә карамагындагы федераль башкарма хакимият органына мәгълүмат бирә.

14. Муниципаль дәрәжәдә һәм оешмаларда гражданнар оборонасы чаралары Россия Федерациясе Конституциясе, федераль конституция законнары, федераль законнар, Россия Федерациясе Президенты һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенең норматив хокукый актлары, Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының норматив хокукый актлары һәм әлеге Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

15. Әгерже муниципаль районы башкарма комитеты гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итү максатларында түбәндәге төп чараларны планлаштыра һәм гамәлгә ашыра:

15.1. Гражданнар оборонасы өлкәсендә халыкны эзерләү буенча:

- «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге үзәкчеләрен исәпкә алып һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органы тарафыннан расланган якинча программалар, эшләүче халыкны, вазыйфаи затларны һәм гражданнар оборонасы хезмәткәрләрен, «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге формираниеләрен һәм хезмәтләрен шәхси составын эзерләүнең якинча программалары нигезендә эшләү;

- «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге халкын хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә барлыкка килә торган хәвеф-хәтәрләрдән саклау ысулларына эзерләү һәм оештыру, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килгәндә;

- «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге формираниеләрен һәм хезмәтләрен шәхси составын эзерләү;

- гражданнар оборонасы буенча өйрәнүләр һәм күнегүләр үткәру;

- «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге территорияләрендәге

оешмаларның хезмәткәрләрен, шәхси составын һәм оешмаларын эзерләүне оештыру-методик житәкчелек итү һәм тикшереп тору;

- гражданнар оборонасы буенча уку-консультация пунктларын булдыру, жиһазлау һәм аларның эшчәнлеген оештыру, шулай ук тиешле лицензиясе булган өстәмә һөнәри белем бирү мәгариф учреждениеләрендә «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә вазыйфаи затларының һәм граждан оборонасы хезмәткәрләренә квалификациясен күтәрүне тәмин итү;

- гражданнар оборонасы өлкәсендәге белемнәрне пропагандалау.

15.2. Хәрби конфликтлар вакытында яки шушы конфликтлар нәтижәсендә килеп чыга торган хәвәфләр турында халыкка хәбәр итү буенча, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда:

- халыкка үзәкләштерелгән хәбәр итү системасының даими эзерлегендә ярдәм итү, аны реконструкцияләү һәм модернизацияләү;

- кешеләр күпләп жыела торган урыннарда халыкка хәбәр итүнең һәм мәгълүмат бирүнең махсулаштырылган техник чараларын урнаштыру;

- мәгълүмат тапшыруның Россия Федерациясенең бердәм электр элементсе челтәре, радио-, үткәргеч һәм телевизион тапшырулар челтәрләре һәм чараларынан һәм башка техник чараларынан комплекслы файдалану;

- гражданнар оборонасы өлкәсендә мәгълүмат жыю һәм аны алмашу.

15.3. Эвакуацияләнгән торган халыкны, мөмкин булган көчле жимерелүләр зоналарынан матди һәм мәдәни кыйммәтләргә кабул итү, радиация һәм химик зарарлану (пычрану) ихтималы булган, гидротехник корылмаларны жимергәндә ыргылыш дулкыны башланганчы 4 сәгать эчендә катастрофик су басу ихтималы булган урыннан чыгару максатында Әгерже муниципаль районы эвакуационная комиссиясе рәисенә йөкләнә:

эвакуационная чараларын планлаштыруны, эзерләүне һәм уздыруны оештыру;

эвакуацияләнергә тиешле халыкны урнаштыру өчен куркынычсыз районнар, матди һәм мәдәни кыйммәтләр эзерләү;

эвакуация органнары эшчәнлеген оештыру һәм оештыру, шулай ук аларның шәхси составын эзерләү.

15.4. Халыкка индивидуаль һәм күмәк яклау чаралары бирү буенча:

- гражданнар оборонасының саклау корылмаларын һәм аларның техник системаларын билгеләү һәм аларга техник хезмәт күрсәтү буенча файдалануга даими эзерлектә тоту, аларны саклау;

- гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә билгеләнгән тәртиптә кертелгән территорияләргә инженерлык яклау планнарын эшләү;

- сугыш вакытында зыян күргән биналардан, метрополитеннардан һәм жир асты пространствосының башка корылмаларынан халыкны каплау өчен күчәрүне хәл итү;

- сугыш вакытында гражданнар оборонасының житешми торган саклау корылмаларын планлаштыру һәм төзүне оештыру;

- жир асты кинлекләренә башка корылмаларында һәм гражданнар оборонасының яклау корылмаларында халыкның яшеренүен тәмин итү;

- халыкны индивидуаль яклау чараларын билгеләү буенча туплау, саклау, агарту һәм алардан файдалану;

- халыкка индивидуаль яклау чараларын бирүне һәм коллектив яклау чараларын билгеләнгән вакытта бирүне тәмин итү.

15.5. Ачык төстәге һәм башка төр маскировка буенча:

- маскировкага тиешле объектлар исемлеген билгеләү.

15.6. Хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдә халык өчен куркыныч барлыкка килгән очракта авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару буенча:

- һәлакәттән коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару өчен гадәттән тыш хәлләргә кисәтүнең һәм бетерүнең бердәм дөүләт системасын, шулай ук аларның гамәлләрен планлаштыруның кирәкле көчләрен һәм гражданнар оборонасы чараларын булдыру, жиһазлау һәм эзерләү;

- авария-коткару һәм башка ашыгыч эшләргә һәрьяклап тәмин итү өчен матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын билгеләү буенча файдалануга даими эзерлектә булдыру һәм ярдәм итү.

15.7. Хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук

табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр нәтижәсендә зыян күргән халыкны беренче чиратта тормыш белән тәмин итү:

- халыкның беренче чираттагы тормыш тәмин ителешенә төп төрләрән планлаштыру һәм оештыру;

- матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын билгеләү буенча файдалануга даими әзерлектә булдыру һәм ярдәм итү;

- халыкны азык-төлек һәм азык-төлек булмаган товарлар белән нормалаштырылган тәмин итү;

- халыкка коммуналь-көнкүреш хезмәтләре күрсәтү;

- зыян күргән халык арасында санитария-гигиена һәм эпидемиягә каршы чаралар үткәру;

- дөвалау-эвакуация чараларын үткәру;

- имин районда кирәкле дөвалау базасын жәелдерү, аны энергия һәм су белән тәмин итүне оештыру;

- халыкка беренче ярдәм күрсәтү;

- тораксыз калган халыкның санын билгеләү;

- зыян күргән торак фондының хәлен бәяләү, аны зыян күргән халыкны урнаштыру өчен файдалану мөмкинлеген билгеләү сакланып калган һәм аңа бәя биру;

- зыян күргән халыкны ял йортларында, пансионатларда һәм башка савыктыру учреждениеләрендә, вакытлы торакларда (жыелма йортларда, палаткаларда, землянкаларда һ.б.) урнаштыру, шулай ук сакланып калган торак фонды майданында урнаштыру;

- халыкка мәгълүмати-психологик ярдәм күрсәтү.

15.8 Хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә барлыкка килгән янгыннарға каршы көрәш:

- муниципаль янгын саклау эшчәнлеген оештыру һәм оештыру, аны гражданнар оборонасы өлкәсендә әзерләүне оештыру һәм янгыннан саклануның башка төрләре белән хезмәттәшлек итү;

- авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр үткәрелгән районнарда һәм гражданнар оборонасы буенча билгеләнгән тәртиптә хәрби вакытта кертелгән оешмаларда янгыннарны сүндерүне оештыру;

- янгыннарны сүндерү өчен химик реагентлар запасларын алдан ук булдыру.

15.9. Радиоактив, химик, биологик һәм башка йогынтыларга (пычрануга) дучар булган районнарны ачыклау һәм билгеләү буенча:

- радиоактив пычрануга дучар булган территорияләрдә радиация саклану режимнарын кертү;

- радиация, химик, биологик торыш мониторингының методларын һәм техник чараларын камилләштерү, шул исәптән азык-төлекнең һәм әйләнә-тирә мохит объектларының радиация һәм пычрану дәрәжәсен радиоактив, химик һәм биологик матдәләр белән бәяләү.

15.10. Халыкны санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү буенча:

- дезактивлаштыручы, дегазацияләүче һәм дезинфекцияләүче матдәләр һәм эремәләр запасларын алдан ук булдыру;

- халыкны санитар эшкәртү өчен көчләрне булдыру һәм жиһазлау, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү, аларны гражданнар оборонасы өлкәсендә әзерләү;

- халыкны санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү буенча чаралар үткәрүне оештыру.

15.11. Хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә зыян күргән районнарда тәртипне торгызу һәм саклау, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр һәм террорчылык акцияләре нәтижәсендә:

- жәмәгать тәртибен саклау көчләрен булдыру һәм жиһазлау, аларны гражданнар оборонасы өлкәсендә әзерләү;

- жәмәгать тәртибен торгызу һәм саклау, гражданнар оборонасы көчләрен күрсәтү һәм халыкны эвакуацияләү маршрутларында юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү;

- авария-коткару һәм кичектергесез эшләр башкару өчен гражданнар оборонасы көчләренә тоткарлыксыз хәрәкәт итүен тәмин итү;

- үткәру режимын гамәлгә ашыру һәм жиңелү учакларында жәмәгать тәртибен тоту;

- эчке эшләр органнары тарафыннан мәжбүри саклануға тиешле объектларны, юридик һәм физик затларның мөлкәтен шартнамәләр буенча саклауны көчәйтү, караучысыз калган

мөлкәтне саклау буенча чаралар күрү.

15.12. Сугыш вакытында кирәкле коммуналь хезмәтләрнең эшчәнлеген ашыгыч торгызу мәсьәләләре буенча:

- коммуналь хезмәтләрнең хәрби вакыт шартларында эшләүгә әзерлеген тәмин итү, аларның гамәлләрен планлаштыру;
- газ, энергия, су, су белән тәмин итү, су чыгару һәм канализациянең зарарланган системаларын ремонтлау өчен жиһазлар һәм запас частьләр запасларын булдыру;
- суны чистарту, төчеләндерү һәм транспортировкалау өчен мобиль чаралар резервын булдыру һәм әзерләү;
- суүткәргеч станцияләрдә реагентларның, реактивларның, консервантларның һәм дезинфекцияләү чараларының кирәкле запасларын булдыру;
- резервуар һәм савыт-саба запасы, жыелма-жыю торбаүткәргечләре, мобиль резерв һәм автоном энергия чыганаclarы, халыкны коммуналь тәмин итүне оештыру өчен жиһазлар һәм техник чаралар булдыру.

15.13. Сугыш вакытында үле гәүдәләргә ашыгыч рәвештә жирләү буенча:

Вакытлыча, тыныч вакытта, мөмкин булган жирләү урыннарын билгеләү;

- мәетләргә күмү чараларын, шул исәптән махсуслаштырылган ритуаль оешмалар базасында, тәмин итү өчен гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларының әзерлеген булдыру, әзерләү һәм тәмин итү;

- һәлак булганнарның мәетләрен (калдыкларын) күмү урынын жиһазлау;
- гәүдәләргә эзләү, аларны ачыклау урыннарын теркәү, аларны алу һәм беренчел эшкәртү, танып белү һәм документлаштыру, һәлак булганнарны ташу һәм күмү эшләрен оештыру;

Санитар-эпидемиологик күзәтчелекне оештыру.

15.14. Хәрби низаглар вакытында яисә шушы низаглар аркасында, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр нәтижәсендә халыкны исән калу өчен кирәкле оешмалар эшчәнлегенең тотрыклылыгын тәмин итү буенча:

- икътисад объектларының тотрыклылыгын арттыру мәсьәләләре буенча тыныч һәм сугыш вакытында комиссияләр төзү һәм аларны оештыру;
- икътисад һәм инфраструктура объектларын, шулай ук төзелеш нормалары таләпләре һәм гражданнар оборонасының инженер-техник чараларын гамәлгә ашыру кагыйдәләре нигезендә житештерү чараларын рациональ урнаштыру;
- тыныч һәм сугыш вакытында гражданнар оборонасының инженер-техник чараларын эшләү һәм гамәлгә ашыру, шул исәптән төзелеш проектларында;
- икътисад объектларында сугыш вакытында эшне дәвам итә торган авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләргә планлаштыру, әзерләү һәм уздыру;
- житештерү процессын торгызу өчен кирәкле матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын алдан ук булдыру;
- документациянең иминият фондын булдыру;
- заманча жиңелү чаралары йогынтысында житештерү фондларын яклауның нәтижәләгән күтәрү.

15.15. Гражданнар оборонасы көчләренең һәм чараларының даими әзерлеген тәмин итү мәсьәләләре буенча:

- гражданнар оборонасы көчләрен заманча техника һәм жайланмалар белән тәмин итү;
- гражданнар оборонасы көчләрен гамәлләргә әзерләү, гражданнар оборонасы буенча өйрәнүләр һәм күнегүләр үткәрү;
- гражданнар оборонасы көчләренең гамәлләрен планлаштыру;
- үзара хезмәттәшлек итү һәм гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын жәлеп итү тәртибен билгеләү, шулай ук аларның гамәлләрен һәрьяклап тәмин итү.

16. Граждан оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итү максатларында оешмалар түбәндәге төп чараларны планлаштыралар һәм гамәлгә ашыралар:

16.1. Гражданнар оборонасы өлкәсендә халыкны әзерләү буенча:

- оешмалар эшчәнлегә үзәнчәлекләрен исәпкә алып һәм Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығы, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органы яисә Әгерже муниципаль районы башкарма комитеты тарафыннан расланган якинча якинча программалар нигезендә оешмалар формированиеләренең һәм хезмәтләренең шәхси составын әзерләү программалары, шулай ук гражданнар оборонасы өлкәсендә оешмалар хезмәткәрләрен әзерләү буенча эшче программалар әзерләү;

- оешмалар оешмаларының шәхси составын һәм хезмәтләрен, шулай ук гражданнар

оборонасы өлкәсендәге оешмалар хезмәткәрләрен эзерләүне гамәлгә ашыру;

- гражданнар оборонасы өлкәсендә оешмалар хезмәткәрләрен эзерләү өчен укыту матди-техник базасын булдыру һәм эш хәлендә тоту;

- гражданнар оборонасы өлкәсендәге белемнәрне пропагандалау.

16.2. Хәрби конфликтлар вакытында яки шушы конфликтлар нәтижәсендә килеп чыга торган хәвәфләр турында халыкка хәбәр итү буенча, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда:

- хезмәткәрләргә хәбәр итү системасын булдыру һәм камилләштерү;

- I һәм II класслы хәвәфлелектәге куркыныч житештерү объектларыннан, аеруча радиация куркынычы булган һәм атом-төш куркынычы булган житештерүләрдән һәм объектлардан файдаланучы оешмаларга хәбәр итүнең локаль системаларын булдыру һәм аларны эзер килеш тоту, аварияләренең нәтижәләре аларның территорияләреннән читтә зарар китерә торган факторларның йогынтысы зоналарында яшәүче яисә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыручы халыкның гомеренә һәм сәламәтлегенә зыян китерергә мөмкин булган, гидротехник корылмалар һәм югары куркыныч гидротехник корылмалар;

- кешеләр күпләп жыела торган урыннарда халыкка хәбәр итүнең һәм мәгълүмат бирүнең махсулаштырылган техник чараларын урнаштыру;

- мәгълүмат тапшыруның Россия Федерациясенең бердәм электр элементәсе челтәре, радио-, үткәргеч һәм телевизион тапшырулар челтәрләре һәм чараларыннан һәм башка техник чараларыннан комплекслы файдалану;

- гражданнар оборонасы өлкәсендә мәгълүмат жыю һәм аны алмашу.

16.3. Халыкны эвакуацияләү буенча, матди һәм мәдәни кыйммәتلәр куркынычсыз районнарда:

- хезмәткәрләренә һәм аларның гаилә әгъзаларын эвакуацияләү чараларын, матди һәм мәдәни кыйммәтләренә хәвәф-хәтәр зоналарыннан имин районнарда эвакуацияләүне, эзерләүне һәм уздыруны оештыру, шулай ук сугыш чорында үз эшчәнлеген давам итүче оешмаларны һәм мөмкин булган хәвәф-хәтәр зоналарында гражданнар оборонасы чараларын үтәүне тәмин итүче оешмаларның хезмәткәрләрен тарату;

- хезмәткәрләр һәм аларның гаилә әгъзаларын урнаштыру өчен имин районнарны, эвакуацияләнергә тиешле матди һәм мәдәни кыйммәтләренә эзерләү.

16.4. Халыкка индивидуаль һәм күмәк яклау чаралары биру буенча:

- оешма карамагындагы гражданлык оборонасының саклау корылмаларын билгеләү һәм аларга техник хезмәт күрсәтү буенча файдалануга даими эзерлек хәлендә саклап калу, аларны саклап калу;

- сугыш вакытында производство эшчәнлеген давам итүче һәм куркынычсыз районнарда күчерүче оешмаларны инженер яклавын үстерү планнарын эшләү;

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 1999 елның 29 ноябрәндәге 1309 номерлы «Гражданнар оборонасының башка объектларын һәм сыену урыннарын булдыру тәртибе турында» карары белән расланган Гражданнар оборонасының яклау корылмаларын оешмалар хезмәткәрләре өчен төзү Тәртибе нигезендә гражданнар оборонасының яклау корылмаларын төзү;

- оешмалар хезмәткәрләрен тәмин итү өчен индивидуаль яклау чараларын билгеләү, саклау, агарту һәм алардан файдалану;

- оешмалар хезмәткәрләренә индивидуаль яклау чараларын билгеләнгән срокларда биру һәм бүлү планнарын эшләү.

16.5. Яктылык һәм башка төр маскировка:

- маскировкага тиешле биналар һәм корылмалар исемлеген билгеләү;

- хәзерге жиңелү чараларын кулланганда ихтимал максатлар булган оешмаларны комплекслы маскировкалауны гамәлгә ашыру планнарын эшләү;

- маскировка буенча чаралар үткәрү өчен кирәкле матди-техник чаралар запасларын билгеләү буенча файдалануга даими эзерлектә булдыру һәм аларны саклап калу;

- билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы категорияләренә кертелгән оешмаларның демаскировкалау билгеләрен киметү буенча инженер-техник чаралар үткәрү.

16.6. Хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдә халык өчен куркыныч барлыкка килгән очракта авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару буенча:

- I һәм II класслы хәвәфлелектәге куркыныч житештерү объектларын, аеруча радиация куркынычы булган һәм атом-төш куркынычы булган производстволарны һәм объектларны,

гадәттән тыш югары куркыныч гидротехник корылмаларны һәм югары куркыныч гидротехник корылмаларны эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан мобилизация биремнәре (заказлары) булмаган һәм федераль башкарма хакимият органының, гражданнар оборонасы буенча төбәк һәм жирле дәрәжәләрдәге чараларны үтәүне тәмин итүче оешмалар исемлегенә кермәгән оешмалардан тыш, югары куркыныч гидротехник корылмалар төзү, жиһазландыру һәм штаттан тыш һәлакәт-коткару формираниеләрен эзерләү;

- гражданнар оборонасы һәм (яисә) дөвам итүче яисә имин районга сугыш вакытында, коткару хезмәтләрендә хезмәт күрсәтүче категорияләргә билгеләнгән тәртиптә кертелгән оешмаларны булдыру, жиһазлау һәм эзерләү;

- гражданнар оборонасы көчләре гамәлләрен һәрьяклап тәмин итү өчен матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын билгеләү буенча файдалануга даими эзерлек хәлендә булдыру һәм аларны саклап калу;

- гражданнар оборонасы буенча билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы буенча категорияләргә кертелгән оешмалар тарафыннан гражданнар оборонасы буенча чараларның үтәлешен тәмин итү буенча штаттан тыш формираниеләр булдыру, жиһазлау һәм эзерләү, гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне тәмин итүдә катнашу һәм кичектергесез авария-торгызу эшләре алып бару максатларында.

16.7. Хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә барлыкка килгән янгыннарга каршы көрәш:

- I һәм II класслы куркыныч куркыныч житештерү объектларын, аеруча радиация куркынычы булган һәм атом-төш куркынычы булган производстволарны һәм объектларны эксплуатацияләүче оешмалар, гадәттән тыш югары куркыныч гидротехник корылмалар һәм югары куркыныч гидротехник корылмалар төзү, моца мобилизация биремнәре (заказлары) булмаган һәм гражданнар оборонасы буенча чаралар башкаруны, янгыннарга каршы көрәш буенча штаттан тыш һәлакәт-коткару формираниеләре, аларның гамәлләрен планлаштыруны һәм янгын саклауның башка төрләре белән үзара хезмәттәшлекне оештыруны тәмин итүче оешмалар керми.

16.8. Радиоактив, химик, биологик һәм башка йогынтыларга (пычрануга) дучар булган районнарны ачыклау һәм билгеләү буенча:

- радиоактив пычрануга, гражданнар оборонасын күзәтү һәм лаборатор контроль челтәренә керүче учреждениеләр тарафыннан радиацияле, химик һәм биологик разведкага дучар булган территорияләрне ачыклау, билгеләү һәм билгеләү өчен радиация, химик һәм биологик разведка оештыру һәм үткәру;

- оешмаларны радиациядән саклау режимнарын кертү;

- гражданнар оборонасы буенча билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы категорияләренә кертелгән оешмаларны радиация һәм химик күзәтү постларын гражданнар оборонасы көчләре составында төзү;

гражданнар оборонасы көчләрен радиация, химик һәм биологик разведка һәм контроль чаралары белән тәмин итү;

- куркыныч I һәм II класслы куркыныч житештерү объектларын, аеруча радиация куркынычы булган һәм атом-төш куркынычы булган производстволарны һәм объектларны, гадәттән тыш зур куркыныч гидротехник корылмаларны эксплуатацияләүче оешмалар, шулай ук гражданнар оборонасы буенча билгеләнгән категориягә кертелгән оешмалар һәм хәрәкәтчән (стационар) хәрәкәтчән (стационар) оешмаларны гражданнар оборонасы буенча чараларның үтәлешен тәмин итүче оешмалар төзү.

16.9. Халыкны санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү буенча:

- хезмәткәрләрне санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы буенча категорияләргә кертелгән һәм (яисә) хәрби чорда житештерү эшчәнлеген дөвам итә торган оешмаларны махсус эшкәртү өчен гражданнар оборонасы көчләрен булдыру, аларны гражданнар оборонасы өлкәсендә эзерләү;

- хезмәткәрләрне санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү буенча билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы һәм (яисә) житештерү эшчәнлеген сугыш вакытында дөвам итә торган категорияләргә кертелгән оешмалар тарафыннан чаралар үткәруне оештыру;

- дезактивлаштыручы, дегазияләүче матдәләр һәм эремәләр запасларын алданрак булдыру.

16.10. Хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар нәтижәсендә зыян күргән

районда тәртипне торгызу һәм саклау, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр һәм террорчылык акцияләре нәтижәсендә:

- жәмәгать тәртибен саклау көчләрен булдыру һәм жиһазлау, аларны гражданнар оборонасы өлкәсендә эзерләү;

- үткәру режимын гамәлгә ашыру һәм мөмкин булган көчле жиһазларның зоналары чикләрендә жәмәгать тәртибен тоту, радиоактив һәм химик йогынтыны (пычрануны), катастрофик су басу ихтималын һәм жиңелү учакларында тоту;

- эчке эшләр органнары тарафыннан мәжбүри сакланьрга тиешле оешмаларны, юридик һәм физик затларның мөлкәтен шартнамәләр буенча саклауны көчәйтү, караучысыз калган мөлкәтне саклау буенча чаралар күрү.

16.11. Сугыш вакытында кирәкле коммуналь хезмәтләрен эшчәнлеген ашыгыч торгызу мәсьәләләре буенча:

- коммуналь хезмәтләрен (авария хәлендәге, ремонт-торгызу формироваииеләрен) хәрби вакыт шартларында эшлүгә эзерлеген тәмин итү һәм аларның гамәлләрен планлаштыру;

- газ, энергия һәм су белән тәмин итүнең, канализациянең зарарланган системаларын ремонтлау өчен жиһазлар һәм запас частьләр запасларын булдыру;

- суны чистарту, төчеләндерү һәм транспортировкалау өчен мобиль чаралар резервын булдыру һәм эзерләү;

- суүткәргеч станцияләрдә реагентларның, реактивларның, консервантларның һәм дезинфекцияләү чараларының кирәкле запасларын булдыру;

- резервуар һәм савыт-саба запасларын, жыелма-жыю торбаүткәргечләрен, мобиль резерв һәм автоном энергия чыганақларын, халыкка коммуналь хезмәтләр күрсәтүче оешмаларда жиһазлар һәм техник чаралар булдыруны.

16.12. Хәрби вакытта мәетләрен ашыгыч рәвештә күмү буенча:

- махсус ритуаль оешмалар тарафыннан мәетләрен күмү чараларын тәмин итү өчен гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларының эзерлеген булдыру, эзерләү һәм аларның эзерлеген тәмин итү.

16.13. Хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар аркасында, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр нәтижәсендә халыкны исән калу өчен кирәкле оешмаларның тотрыклы эшчәнлеген тәмин итү буенча:

- тыныч һәм сугыш вакытында оешмаларның сугыш вакытында эшләвенә тотрыклылыгын арттыру мәсьәләләре буенча комиссияләр төзү һәм аларны оештыру;

- тыныч һәм сугыш вакытында гражданнар оборонасының инженер-техник чараларын эшләү һәм гамәлгә ашыру, шул исәптән төзелеш проектларында;

- икътисад объектларында сугыш вакытында эшне дөвам итә торган авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләренә планлаштыру, эзерләү һәм уздыру;

- житештерү процессын торгызу өчен кирәкле матди-техник чаралар, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын алдан ук булдыру;

- документациянең иминият фондын булдыру;

- заманча жиңелү чаралары йогынтысында житештерү фондларын яклауның нәтижәләгеләген күтәрү.

16.14. гражданнар оборонасы көчләренә һәм чараларының даими эзерлеген тәмин итү мәсьәләләре буенча:

- гражданнар оборонасы көчләрен заманча техника һәм жайланмалар белән тәмин итү;

- гражданнар оборонасы һәм коткару хезмәтләре буенча чараларны үтәүне тәмин итү, гражданнар оборонасы һәм гражданнар оборонасы буенча өйрәнүләр һәм күнегүләр үткәру буенча авария-коткару формироваииеләренә, штаттан тыш формироваииеләренә шәхси составы белән эшләү буенча дәрәсләр үткәру;

- «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге төзи торган гражданнар оборонасы көчләре төркеме составында гражданнар оборонасы көчләре һәм көчләрен жәлеп итү тәртибен билгеләү.

17. Әгерже муниципаль районының гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау чараларын финанслау Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.